

УДК [[33:004.91]:[336.221.24:340.134]]:346.3

## ПРАВОВИЙ РЕЖИМ «ДІЯ СІТІ» У СФЕРІ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

*Андрій Мельник*

*Львівський національний університет імені Івана Франка  
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,  
e-mail: andriy.v.melnyk@gmail.com  
ORCID ID: 0000-0001-6016-6422*

Розглянуто особливості законодавчого закріплення та функціонування правового режиму Дія Сіті для технологічних компаній. Розкрито особливості поняття «правовий режим».

Виявлено, відсутність законодавчого визначення цифрової економіки попри необхідність, відповідно проаналізовано ознаки цього поняття, якими є: 1) здійснення бізнес-діяльності у глобальних телекомунікаційних мережах; 2) е-комерція як торгова діяльність, що має за меті отримання прибутку на основі комплексної автоматизації комерційного циклу через глобальну мережу; 3) різноманітні бізнес-моделі та засоби: електронний магазин; електронний довідник-каталог; електронні гроші; електронні платіжні системи; електронний аукціон; електронний торговельний центр; електронні дилери; віртуальні співтовариства та ін.; 4) електронний обмін даними (обмін бізнес-даними стандартизованого формату за принципом комп'ютер–комп'ютер між торговими партнерами та іншими учасниками відносин у сфері цифрової економіки).

Визначено особливості укладення гіг-контракту з виконавцями як альтернатива трудовим правовідносинам з резидентом Дія Сіті. Проаналізовано правову природу гіг-контракту, виокремлено його характерні ознаки. Наведено ризики застосування цього виду договору.

Встановлено підстави та порядок набуття статусу резидента Дія Сіті.

Наведено особливості функціонування правового режиму в умовах війни.

*Ключові слова:* цифрова економіка, стимулювання цифрової економіки, правовий режим Дія Сіті, гіг-контракт, резидент Дія Сіті.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2022.75.111>

**Вступ.** Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» (далі – Закон) [12] набув чинності 14 серпня 2021 року, а старт проєкту Дія Сіті відбувся під час заходу «Diiia Summit» у лютому 2022 року, за два тижні до повномасштабного вторгнення РФ на суверенну територію України. Однак, незважаючи на те, що проєкт фактично працював під час війни, все ж відповідно до реєстру Дія Сіті [10], резидентами Дія Сіті стало більше 300 компаній. Окрім того, під час війни Міністерство цифрової трансформації України [9] як уповноважений орган відповідно до Закону розробило та винесло на затвердження Уряду низку нормативно-правових актів, якими було відтерміновано на період після війни необхідність звітування резидентів Дія Сіті про дотримання вимог, визначених Законом, а також постанову Кабінету Міністрів щодо розширення видів діяльності резидентів Дія Сіті [11].

**Постановка проблеми.** Правовий режим Дія Сіті визначає організаційні, правові засади функціонування правового режиму Дія Сіті, що запроваджується з

метою стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні шляхом створення сприятливих умов для ведення інноваційного бізнесу, розбудови цифрової інфраструктури, залучення інвестицій, а також талановитих спеціалістів. Дія Сіті є своєрідним правовим простором для технологічних компаній, адже надає низку податкових пільг у разі дотримання вимог для компаній-потенційних резидентів Дія Сіті, визначених Законом.

**Аналіз останніх досліджень.** О. Вінник, О. М. Гончаренко займалися проблематикою специфіки цифрової економіки. Дослідженням поняття правового режиму вивчали, зокрема, такі видатні науковці, як Л. А. Луць, Д. Д. Коссе, Ю. С. Шемшученко. Питання договірної регулювання відносин у сфері цифрової економіки досліджував Т. В. Бачинський.

Аналізом гіг-контракту як альтернативного способу оформлення трудових відносин займалися Н. І. Вознюк, Н. О. Колесниченко, Т. С. Тарасенко.

**Постановка завдання.** Визначення особливості правового та податкового режимів Дія Сіті, аналіз гіг-контракту як альтернативного способу оформлення відносин між замовником та виконавцем, дослідження вимог до компаній, які мають намір набути резидентство, охарактеризування пільг, які надають резидентам Дія Сіті.

**Виклад основного матеріалу.** Перш за все для того, щоб розуміти сутність процесів, описаних у Законі, варто проаналізувати середовище його застосування. Цілком слушною є позиція Головного науково-експертного управління, висвітлена у висновку на проєкт Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», а саме щодо відсутності визначення у проєкті такого базового поняття для регулювання відповідної сфери суспільних відносин, як «цифрова економіка», без чого неможливо однозначно зрозуміти зміст проєкту [2].

З огляду на це, вважаю за доцільне звернутися до характеристик цього поняття, наданих провідними науковцями. Так, О. Вінник основними ознаками цифрової економіки як економіки, що ґрунтується на цифрових комп'ютерних технологіях, уважає: 1) електронний бізнес – ведення будь-якої бізнес-діяльності у глобальних телекомунікаційних мережах; 2) його складові, насамперед, е-комерція як торгова діяльність, що має за мету отримання прибутку на основі комплексної автоматизації комерційного циклу через глобальну мережу; 3) різноманітні бізнес-моделі та засоби: електронний магазин; електронний довідник-каталог; електронні гроші; електронні платіжні системи; електронний аукціон; електронний торговельний центр; електронні дилери; віртуальні співтовариства та ін.; 4) електронний обмін даними (обмін бізнес-даними стандартизованого формату за принципом комп'ютер–комп'ютер між торговими партнерами та іншими учасниками відносин у сфері цифрової економіки) [3, с. 124].

На думку О. М. Гончаренка, цифрова економіка є наслідком самоорганізації та саморегулювання економічної діяльності з використанням інформаційних технологій. Завданням сучасної держави є добре врядування, у тому числі завдяки розвитку інституційного саморегулювання, яке проявляється у вигляді саморегульованих організацій [6, с. 94].

Вважаю, що у контексті цього дослідження важливо також проаналізувати поняття правового режиму.

Згідно з Юридичною енциклопедією за ред. Ю. С. Шемшученка, правовий режим – це особливий правовий порядок, встановлений для певних сфер суспільних відносин чи суспільства в цілому (прикордонний режим, митний режим, режим у місцях позбавлення волі, правовий режим земель і майна, режим закон-

ності тощо). Загальними ознаками правового режиму є наявність відповідних обмежень, заборон або пільг. Правовий режим виражає нерозривний зв'язок прав, форми і змісту регульованих правом відносин, характеризується у цьому зв'язку моментом стабільності. Визначальною засадою правового режиму є характер його юридичної бази. Нею зумовлюється змістовий і політичний аспекти правового режиму [15, с. 530].

Зокрема, Л. А. Луць вважає, що правовий режим – це система методів, засобів та типів правового регулювання, що характеризують особливості правового впливу на поведінку суб'єктів у межах кожної галузі [8, с. 343].

На думку Д. Д. Коссе, правовий режим – це змістовна характеристика конкретних нормативних засобів, які повинні організувати визначену частину життєдіяльності людини [7, с. 30].

З огляду на вищевикладене, можна зробити висновок, що перелік норм, викладених у Законі, визначає правовий режим Дія Сіті, оскільки ці норм є комплексом засобів, які використовуються у сфері цифрової економіки стосовно чітко визначеного кола суб'єктів – резидентів Дія Сіті, адже, зокрема, згідно з ч. 1 ст. 2 Закону, цей Закон визначає організаційні, правові та фінансові засади функціонування правового режиму Дія Сіті, що запроваджується з метою стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні шляхом створення сприятливих умов для ведення інноваційного бізнесу, розбудови цифрової інфраструктури, залучення інвестицій, а також талановитих спеціалістів.

Варто звернути увагу, що Закон оперує поняттям «гіг-контракту». Так, у ст. 1 Закону вказано, що гіг-контракт – цивільно-правовий договір, за яким гіг-спеціаліст зобов'язується виконувати роботи та/або надавати послуги відповідно до завдань резидента Дія Сіті як замовника, а резидент Дія Сіті зобов'язується оплачувати виконані роботи та/або надані послуги і забезпечувати гіг-спеціалісту належні умови для виконання робіт та/або надання послуг, а також соціальні гарантії, передбачені розділом V цього Закону.

Окрему увагу варто приділити інституту гіг-контракту, його правовій природі. Очевидно, що Закон має на меті унормувати відносини замовника і виконавця у межах цивільно-правового, а не трудового договору. Зважаючи на це, доцільно визначити специфіку таких відносин.

Відповідно до ст. 901 Цивільного кодексу України, за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

Згідно зі ст. 837 Цивільного кодексу України, за договором підряду одна сторона (підрядник) зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу [14].

Як бачимо, у ст. 1 Закону вказано, що гіг-спеціаліст зобов'язується виконувати роботи та/або надавати послуги відповідно до завдань резидента Дія Сіті як замовника. Вважаю, що таке розлоге формулювання спричинене специфікою відносин між учасниками відносин у сфері цифрової економіки.

Так, на думку Т. В. Бачинського, враховуючи велике різноманіття робіт та послуг, які розвиваються одночасно з розвитком економіки та сфер господарювання, часто межа між цими видами договорів є дуже тонкою.

Що стосується сфери інформаційних технологій, то в кожному конкретному виді діяльності можна визначити різну її правову природу. Якщо завданням виконавця є постійна підтримка, вдосконалення готового програмного продукту, виявлення й усунення дефектів тощо, а оплачується час, протягом якого виконавець виконує завдання (абонентська плата), такі відносини існують у межах договору про надання послуг. З іншого боку, якщо перед програмістом ставлять завдання вироблення програми, з переданням результату – програмного (вихідного коду), тобто класична «розробка програмного забезпечення», за своєю правовою природою такий договір буде договором виконання робіт. Звісно ж, договір може бути й змішаним, наприклад, якщо виконавець зобов'язується не тільки розробити програмний продукт, а й обслуговувати його результат, тобто забезпечувати програмну підтримку [1, с. 117].

Як зазначив С. М. Тарасюк, оскільки законом зазначено, що гіг-спеціаліст – фізична особа, яка за гіг-контрактом є підрядником та/або виконавцем, а отже гіг-контракт може бути укладений у формі договору про надання послуг та має відповідати статтям 901–907 Цивільного кодексу України або ж параграфу 1 Глави 61 ЦК України у випадку укладання договору підряду.

Також він навів загальні вимоги до гіг-контракту, які заслуговують на увагу: 1) може укладатися, крім письмової форми, в електронній формі; 2) в договорі про надання послуг (договорі підряду) має бути прямо зазначено, що це гіг-контракт; 3) у гіг-контракті можуть бути посилення на внутрішні документи замовника, а про всі зміни у внутрішніх документах, замовник має повідомляти гіг-спеціаліста за 30 днів; 4) можливість визнання послугами (роботами) за гіг-контрактом послуги (роботи), які полягають у виконанні функцій певної посади.

Доволі цікавими, на його думку, також є додаткове уточнення, що гіг-контракт не є ні трудовим договором, ні підприємницькою діяльністю, що швидше є необхідністю законотворчої техніки, ніж необхідністю додатково про це зазначати [13, с. 137].

Отже, гіг-контракт є специфічним видом цивільно-правового договору, який може містити ознаки договору підряду та договору про надання послуг. Водночас для нього характерні і власні ознаки.

Окрім того, доцільно виокремити деякі ризики використання цього виду договору, щодо яких висловилися провідні юристи та науковці. Зокрема В. І. Гніденко вказує, що гіг-контракти виступають договорами цивільно-правового характеру, що ставить виконавців у загрозоване становище, не дає можливості вважати таких осіб учасниками трудових правовідносин та виводить їх зі сфери регулювання нормами трудового законодавства [5, с. 134].

Учені Н. І. Вознюк, Н. О. Колесниченко погодилися із вищевказаною позицією та зазначили, що регулювання відносин за гіг-контрактом здебільшого лише в межах домовленостей між сторонами має істотні ризики дисбалансу у трудових відносинах, адже роботодавець є більш управненою стороною і може нав'язувати гіг-спеціалісту вкрай не вигідні для нього умови.

Також вищевказані фахівці вважають, що норма, яку містить ст. 18 Закону, згідно з якою гіг-контракт укладають на невизначений строк, якщо інший строк не встановлений сторонами, несе ризик безконтрольного встановлення короткострокових трудових відносин та суперечить рекомендації МОП.

У ч. 5 ст. 18 Закону встановлено дискримінаційні норми стосовно осіб, що працюють короткий проміжок часу – «протягом перших трьох місяців строку дії гіг-контракту будь-яка його сторона має право повідомити іншу сторону про

односторонню відмову від гіг-контракту в письмовій (електронній) формі не пізніше як за три календарні дні до запланованої дати припинення, якщо більший строк повідомлення не встановлений гіг-контрактом».

Більше того, на думку Н. І. Вознюк, Н. О. Колесниченко, у ч. 3 ст. 20 ЗУ містяться загрозові положення, що потенційно можуть порушувати фундаментальні особисті права працівника: «резидент Дія Сіті та його представники можуть контролювати виконання робіт (надання послуг) гіг-спеціалістом за допомогою засобів моніторингу, засобів відеоспостереження у місцях загального користування та інших засобів, передбачених гіг-контрактом». Втім, другий абзац частково нівелює такий ризик, забороняючи використовувати засоби контролю у разі, якщо це призведе до втручання в особисте і сімейне життя гіг-спеціаліста [4, с. 42].

На мою думку, в контексті дослідження сфери правового регулювання Закону варто також детально зупинитися на питаннях резидентства Дія Сіті. Важливо зазначити, що резидентство Дія Сіті не варто ототожнювати з резидентством у розумінні Податкового кодексу України, оскільки воно за своїм змістом є вужчим. Резидентство Дія Сіті, а отже й можливість отримання відповідних податкових пільг пов'язане виключно з відповідністю компанії вимогам Закону.

Так, у Законі міститься перелік вимог для компаній, які мають намір набути резидентство Дія Сіті, зокрема відповідно до п. 1 частини першої ст. 5 Закону резидентом Дія Сіті може бути юридична особа, зареєстрована на території України в установленому законодавством України порядку, незалежно від її місцезнаходження та місця провадження господарської діяльності, яка здійснює один або кілька видів діяльності, визначених частиною четвертою цієї статті, що вказано у її статуті та/або відомостях про неї, що містяться у Єдиному державному реєстрі.

Тож, зважаючи на Закон, компанія повинна бути зареєстрована на території України, здійснювати види діяльності відповідно до переліку у Законі, мати не менше дев'яти співробітників, середня заробітна плата яких не нижча 1 200 євро. Якщо компанія не відповідає критеріям у частині кількості співробітників чи розміру їхньої середньої заробітної плати, і якщо вона зареєстрована не раніше ніж 2 роки тому, така компанія вважається стартапом, може набути резидентство, але з часом повинна стати відповідною усім критеріям, визначеним Законом.

Закон надає можливість набути резидентство компаніям, що розробляють ігровий контент, однак обмежує набуття резидентства для компаній, що надають ігрові послуги. Також як види діяльності вказано рекламу, інформаційні послуги.

Якщо компанія має намір набути статусу резидента Дія Сіті, вона має через веб-портал Дія подати заявку і відомості. Стаття 6 Закону встановлює заборону вимагати від заявника документи, подання яких прямо не передбачено Законом, а також містить вичерпний перелік відомостей, які повинна містити заява про набуття статусу резидента Дія Сіті, зокрема: 1) повне найменування заявника, ідентифікаційний код заявника в Єдиному державному реєстрі, адресу електронної пошти та контактний номер телефону для зв'язку із заявником; 2) прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), дату та місце народження, реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності), серію та номер паспорта посадових осіб заявника, а саме керівника, членів виконавчого органу, членів інших органів (якщо утворені згідно із статутом), та головного бухгалтера або іншої особи, яка здійснює ведення бухгалтерського обліку заявника (якщо такі функції виконуються іншою особою, а не особисто керівником); 3) перелік видів діяльності згідно із частиною четвертою ст. 5 Закону, які заявник планує здійснювати як резидент Дія Сіті; 4) запевнення заявника щодо відсутності стосовно нього обставин, передба-

чених частиною другою ст. 5 Закону; 5) інформацію про звернення до уповноваженого органу відповідно до частини третьої ст. 5 цього Закону (для заявника, який звертається для набуття статусу резидента Дія Сіті відповідно до частини третьої ст. 5 Закону); 6) інформацію про розмір доходу заявника, визначений відповідно до підпункту 2 п. 292.1 ст. 292 Податкового кодексу України, за календарний рік, що передує року, в якому подається заява (для заявника, який звертається для набуття статусу резидента Дія Сіті відповідно до частини третьої ст. 5 Закону); 7) запевнення заявника щодо його відповідності вимогам, визначеним п. 2–4 частини першої ст. 5, у строки, передбачені Законом.

Компанія набуває статусу резидента рішенням уповноваженого органу, яке публікують на офіційному веб-сайті уповноваженого органу – Міністерства цифрової трансформації. Мінцифри також може повернути заяву, відмовити у набутті статусу резидента Дія Сіті у разі наявності на це підстав.

Згідно з частиною шостою ст. 7 Закону, уповноважений орган відмовляє заявнику в набутті статусу резидента Дія Сіті у разі невідповідності заявника, який звертається для набуття статусу резидента Дія Сіті відповідно до частини третьої ст. 5 цього Закону, щонайменше одній з вимог, визначених пунктами 2 і 3 частини третьої ст. 5 Закону.

Відповідно до частини третьої ст. 7 Закону, у разі виявлення підстав для повернення заяви про набуття статусу резидента Дія Сіті без розгляду уповноважений орган протягом п'яти робочих днів від дня надходження такої заяви надсилає відповідне рішення заявнику на адресу його електронної пошти, зазначену у заяві про набуття статусу резидента Дія Сіті (за наявності), разом із обґрунтованим поясненням підстав повернення заяви без розгляду, що має містити конкретні факти на підтвердження наявності таких підстав. Зазначене обґрунтоване пояснення також має містити пропозиції щодо усунення виявлених недоліків.

В обох вищеперелічених випадках, Мінцифри має надати рекомендації, що треба виправити юридичній особі, щоб подати заяву про отримання статусу резидента Дія Сіті повторно та набути відповідного статусу.

Резидент Дія Сіті відповідно до Податкового кодексу України отримує такі податкові пільги, як 5 % податку у разі вибору податку на додану вартість, та 9 % у разі вибору податку на виведений капітал з можливістю звільнення від оподаткування вивід капіталу один раз на два роки. За працівника/гіг-спеціаліста резидент Дія Сіті сплачуватиме 22 % єдиного соціального внеску від мінімальної заробітної плати, визначеної державою, сплачуючи фактично працівникові/гіг-спеціалісту 1 200 євро у гривні, еквівалентній курсі НБУ на момент виплати. Всі ці пільги мають діяти не менше ніж 25 років, адже ця гарантія визначена Законом як своєрідний мораторій на зміни у правовому режимі щодо погіршення умов перебування резидента у правовому режимі Дія Сіті.

**Висновки.** Отже, правовий режим Дія Сіті є можливістю отримання податкових пільг компаніями, які зареєстровані на території України, відповідають критеріям, визначеним Законом.

Правовий режим Дія Сіті надає можливість компаніям сплачувати 5 % від доходу, обираючи податок на дохід, або 9 %, обираючи податок на виведений капітал, чи виводити капітал без податку раз на два роки. Крім того, за працівника резидент Дія Сіті має можливість сплачувати соціальний внесок у розмірі 22 % лише з мінімальної заробітної плати, фактично сплачуючи останньому 1 200 євро. Крім того, правовий режим Дія Сіті гарантовано зафіксований на 25 років, а отже

можливості змінювати щось не на користь резидента Дія Сіті протягом 25 років заборонено відповідно до Закону.

Для отримання статусу резидента Дія Сіті юридична особа через веб-портал Дія подає заяву про його набуття та надає відповідні відомості, за результатами чого уповноважений орган – Мінцифри приймає рішення про набуття статусу резидента Дія Сіті або повертає заяву без розгляду чи відмовляє у набутті статусу за наявності підстав, визначених ст. 7 Закону.

Також як альтернатива трудовим відносинам між компанією резидентом Дія Сіті, останні можуть укласти гіг-контракт з фізичною особою, яка виконуватиме роботу. Така фізична особа має назву гіг-спеціаліст та має більше свободи в організації свого часу, відходячи від вимог, що висуваються до працівника відповідно до Кодексу законів про працю, а отже може з роботодавцем – резидентом Дія Сіті прописати зручні умови роботи у цивільно-правовому договорі під назвою гіг-контракт. Водночас Закон містить низку дискусійних норм у частині умов таких договорів. Відповідно, існує потреба змін до нього, зокрема більш чіткого визначення строку дії гіг-контракту шляхом, наприклад, визначення рекомендованого строку дії гіг-контракту залежно від сфери діяльності компанії.

Відповідний правовий режим може стимулювати технологічний бізнес до здійснення діяльності на території України, що може суттєво посилити економіку України.

#### Список використаних джерел

1. Бачинський Т. В., Радейко Р. І., Харитоновна О. І. Основи ІТ-права: навч. посібник. Київ : Юрінком Інтер. 2017. 117 с.
2. Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні». URL : [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=70298](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70298)
3. Вінник О. Нормативно-правове регулювання відносин у сфері цифрової економіки. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 2. С. 124–135.
4. Вознюк Н. І., Колесниченко Н. О. Гіг-контракти: можливі загрози соціальним правам ІТ-спеціалістів. *Проблеми забезпечення прав і свобод людини* : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 10 груд. 2021 р.) / уклад. Л. М. Джурак. Луцьк : Завжди поруч, 2021. С. 41–44.
5. Гніденко В. І. Визначення ролі трудового договору в умовах гнучкої зайнятості. *Соціальне право*. 2020. № 1. С. 131–137.
6. Гончаренко О. М. Саморегулівні організації у сфері цифрової економіки. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 93–97.
7. Коссе Д. Д. Правовий режим та механізм правового регулювання: ознаки та співвідношення. *Держава і право*. 2009. Вип. 44. С. 25–31.
8. Луць Л. А. Загальна теорія держави та права : навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). Київ : Атіка, 2007. 412 с.
9. Офіційний веб-портал Міністерства цифрової трансформації. URL : <https://thedigital.gov.ua>
10. Офіційний веб-портал правового режиму Дія Сіті. URL : <https://city.diia.gov.ua/registry/-resident>
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2022 р. № 382 «Деякі питання функціонування правового режиму Дія Сіті у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/382-2022-п#Text>

12. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Закон України від 15.07.2021 № 1667-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
13. Тарасюк С. Особливості застосування гіг-контрактів резидентами правового режиму Дія. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2022. № 2(63). С. 133–142.
14. Цивільний кодекс України : Закон України, 16 січня 2003 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
15. Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. – Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2003. Т. 5 : П–С. 736 с.

### References

1. Bachynskiy, T. V., Radeiko, R. I., Kharytonova, O. I. (2017). *Osnovy IT-prava: navch. posibnyk*. Kyiv: Yurinkom Inter.
2. *Vysnovok Holovnoho naukovy-ekspertnoho upravlinnia na proekt Zakonu Ukrainy «Pro stymuliuvannya rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini»*. Retrieved from [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=70298](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70298)
3. Vinnyk, O. (2018). Normatyvno-pravove rehuliuвання vidnosyn u sferi tsyfrovoy ekonomiky. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*, 2, 124–135.
4. Vozniuk, N. I., Kolesnychenko, N. O. (2021). Hih-kontrakty: mozhlyvi zahrozy sotsialnym pravam IT-spetsialistiv. *Problemy zabezpechennia prav i svobod liudyny : zb. materialiv VIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Lutsk, 10 hrud. 2021 r.) / uklad. L. M. Dzhrurak*. Lutsk: Zavzhdy poruch, 41–44.
5. Hnidenko, V. I. (2020). Vyznachennia roli trudovoho dohovoru v umovakh hnuchkoi zainiatosti. *Sotsialne pravo*, 1, 131–137.
6. Honcharenko, O. M. (2020). Samorehulivni orhanizatsii u sferi tsyfrovoy ekonomiky. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, 2, 93–97.
7. Kosse, D. D. (2009). Pravovyi rezhym ta mekhanizm pravovoho rehuliuвання: oznaky ta spivvidnoshennia. *Derzhava i pravo, vyp. 44*, 25–31.
8. Luts, L. A. (2007). *Zahalna teoriia derzhavy ta prava: navchalno-metodychnyi posibnyk (za kredytno-modulnoiui systemoiu)*. Kyiv: Atika.
9. *Ofitsiyni veb-portal Ministerstva tsyfrovoy transformatsii*. Retrieved from <https://thedigital.gov.ua>
10. *Ofitsiyni veb-portal pravovoho rezhymu Diia Siti*. Retrieved from <https://city.diia.gov.ua/registry/resident>
11. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.03.2022 r. № 382 «Deiaki pytannia funkcionuvannia pravovoho rezhymu Diia Siti u zviazku iz vvedenniam voiennoho stanu v Ukraini»*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/382-2022-p#Text>
12. *Pro stymuliuvannya rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 15.07.2021 № 1667-IX*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
13. Tarasiuk, S. (2022). Osoblyvosti zastosuvannia hih-kontraktiv rezzydentamy pravovoho rezhymu Diia. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo»*, 2(63), 133–142.
14. *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy, 16 sichnia 2003 roku*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
15. *Yurydychna entsyklopediia* : [u 6 t.]. (2003) / red. kol.: Yu. S. Shemshuchenko (vidp. red.) [ta in.]. Kyiv: Ukrainka entsyklopediia im. M. P. Bazhana, T. 5: P–S.



## LEGAL REGIME OF DIYA CITY IN THE FIELD OF DIGITAL ECONOMY

*Andriy Melnyk*

*Ivan Franko National University of Lviv,  
1, Universytetska Str., 79000, Lviv, Ukraine,  
e-mail: andriy.v.melnyk@gmail.com  
ORCID ID: 0000-0001-6016-6422*

The scientific article is devoted to the peculiarities of the legislative consolidation and functioning of the legal regime of Diya City for technology companies. The article reveals the features of the concepts «legal regime», «special tax regime». It is revealed that there is no legal definition of the digital economy, despite such a necessity. Consequently, the author singles out the following characteristics of this concept: 1) the implementation of business activities in the global telecommunication networks; 2) e-commerce as a trading activity aimed at making a profit based on a complex automation of the commercial cycle through the global network; 3) various business models and means: electronic store; electronic reference book; electronic money; electronic payment systems; electronic auction; electronic shopping center; electronic dealers; virtual communities, etc.; 4) electronic data exchange (exchange of business data in a standardized format on a computer-computer basis between trading partners and other participants in relations in the field of the digital economy).

The peculiarities of concluding a gig contract with performers as an alternative to labor relations with a Diya City resident are determined. The risks of applying this type of contract are given, in particular, the civil-law nature of such contracts, which puts the executors in a threatening position, does not allow such persons to be considered participants in labor relations, and removes them from the scope of regulation by the norms of labor legislation; significant risks of imbalance in labor relations; concluding a gig contract for an indefinite period carries the risk of an uncontrolled establishment of short-term labor relations and contradicts the recommendations of the ILO; part 5 of Art. 18 of the Law establishes discriminatory norms in relation to the persons working for a short period of time: «during the first three months of the gig contract, any party has the right to notify the other party of a unilateral rejection of the gig contract in a written (electronic) form not later than three calendar days before the scheduled termination date, if a longer notice period is not established by the gig contract»; potential violation of the employee's fundamental personal rights: «the resident of Diya City and his representatives can monitor the performance of work (providing services) by the gig specialist using monitoring tools, video surveillance tools in common areas and other means provided for by the gig contract.» However, the second paragraph partially eliminates such a risk, prohibiting the use of means of control in the event that it leads to interference in the personal and family life of the gig specialist.

*Keywords:* digital economy, promotion of digital economy, legal regime of Diya City, gig contract, gig specialist, resident of Diya City.

*Стаття: надійшла до редакції 08.11.2022  
прийнята до друку 10.11.2022*